

Obsah:

1.	Účel a platnost	1
2.	Základní povinnosti zaměstnavatele a zaměstnanců	1
3.	Školení	2
4.	Osobní ochranné pracovní prostředky	3
5.	Chronologický postup při zajišťování bezpečnosti stavebních prací	3
6.	Vedení stavebního deníku a záznamů o stavbě	4
7.	Základní požadavky na pracoviště	7
8.	Povinnosti při zhotovování stavby	8
9.	Zajištění bezpečnosti stavby a stavebních prací z hlediska základních požadavků	9
10.	Postavení účastníků výstavby z hlediska BOZP	10
11.	Spolupráce více firem na stavbě	12
12.	Požadavky na dokumentaci stavby z hlediska bezpečnosti práce	13
13.	Požadavky na staveniště	13
14.	Bližší minimální požadavky na bezpečnost a ochranu zdraví při provozu a používání strojů a nářadí na staveništi	14
15.	Požadavky na organizaci práce a pracovní postupy	15
16.	Betonářské práce	15
17.	Lepení krytin na podlahy, stěny, stropy a jiné konstrukce	16
18.	Práce s azbestem	16
19.	Stroje a zařízení	16

1. Účel a platnost

Tato směrnice byla zpracována v souladu s požadavky nařízení vlády č. 591/2006 Sb., o požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na staveništích, ve znění pozdějších předpisů, nařízení vlády č. 378/2001 Sb., o požadavcích na bezpečný provoz a používání strojů, ve znění pozdějších předpisů, nařízení vlády č. 362/2005 Sb., o bližších požadavcích na bezpečnost práce na pracovištích s nebezpečím pádu z výšky nebo do hloubky, ve znění pozdějších předpisů a zákona č. 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, ve znění pozdějších předpisů a s vybranými ustanoveními zákoníku práce, zákona č. 262/2006 Sb., (dále jen ZP).

Ustanovení tohoto dokumentu neobsahují v doslovném znění všechny uvedené bezpečnostní předpisy a normy. Proto je nenahrazují, ale jen na ně upozorňují, popřípadě některé jejich části zdůrazňují nebo doplňují. Tento dokument je platný pro všechny zaměstnance společnosti.

2. Základní povinnosti zaměstnavatele a zaměstnanců**Povinnosti společnosti**

Společnost je povinna dodržovat ustanovení zákoníku práce, zejména:

- vytvářet podmínky pro bezpečné, nezávadné a zdravé neohrožující pracovní prostředí vhodnou organizací bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a přijímáním opatření k prevenci rizik,
- zajistit, aby pracoviště byla prostorově a konstrukčně uspořádána a vybavena tak, aby pracovní podmínky pro zaměstnance z hlediska bezpečnosti, hygieny a ochrany zdraví při práci odpovídaly bezpečnostním požadavkům a hygienickým limitům na pracovní prostředí,
- zajistit, aby stroje, technická zařízení, dopravní prostředky, přístroje a nářadí byly z hlediska bezpečnosti a ochrany zdraví při práci vhodné pro práci, pravidelně a řádně udržovány, kontrolovány a revidovány,
- vyhledávat rizika, zjišťovat jejich příčiny a zdroje, a přijímat opatření k jejich odstranění,
- pravidelně kontrolovat úroveň bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, zejména stav technické prevence a úroveň rizikových faktorů pracovních podmínek,
- nahrazovat fyzicky namáhavé práce a práce ve ztížených podmínkách novými technologickými a pracovními postupy,
- zajistit zaměstnancům školení o právních a ostatních předpisech k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, které se týkají jejich práce a pracoviště a pravidelně ověřovat jejich znalosti,
- poskytnout zaměstnancům osobní ochranné pracovní prostředky, udržovat je v použitelném stavu a kontrolovat jejich používání,
- vyšetřit příčiny a okolnosti pracovních úrazů vést jejich dokumentaci a provádět potřebná opatření k nápravě,

- umožnit odborovému orgánu účast při jednáních, týkajících se bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, anebo jim poskytnout informace o takovém jednání,
- nepřipustit, aby zaměstnanec vykonával práce, jejichž výkon by neodpovídal jeho schopnostem a zdravotní způsobilosti.

Práva a povinnosti zaměstnanců

Znalost základních povinností vyplývajících z právních a ostatních předpisů a požadavků zaměstnavatele k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci je nedílnou a trvalou součástí kvalifikačních předpokladů zaměstnance. Zaměstnanci jsou v zájmu bezpečnosti a ochrany zdraví při práci povinni dodržovat ustanovení ZP, zejména:

- dodržovat právní a ostatní předpisy a pokyny zaměstnavatele k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, s nimiž byli seznámeni,
- účastnit se školení v zájmu bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a podrobit se ověření jejich znalostí,
- dodržovat při práci stanovené pracovní postupy, používat stanovené pracovní prostředky, dopravní prostředky, osobní ochranné pracovní prostředky a ochranná zařízení,
- oznamovat svému nadřízenému nedostatky a závady na pracovišti, které by mohly ohrozit bezpečnost nebo zdraví při práci, a podle svých možností se účastnit na jejich odstraňování,
- bezodkladně oznámit svému nadřízenému svůj pracovní úraz, pokud mu to jeho zdravotní stav dovolí, a pracovní úraz jiné osoby jehož byl svědkem, a spolupracovat při vyšetřování jeho příčin,
- nepožívat alkoholické nápoje a nezneužívat jiné návykové látky na pracovištích zaměstnavatele a podrobit se na pokyn příslušného pověřeného vedoucího zaměstnance, zjištění, zda není pod vlivem alkoholu nebo jiných návykových látek; nekouřit na pracovištích, kde pracují také nekuřáci,
- podrobit se lékařským prohlídkám, očkování, vyšetření a diagnostickým zkouškám stanoveným zvláštními právními předpisy,
- zaměstnanci jsou oprávněni odmítnout výkon práce, o níž mají důvodně za to, že bezprostředně a závažným způsobem ohrožuje jejich život nebo zdraví, popřípadě život nebo zdraví jiných osob.

3. Školení

Společnost zajišťuje školení o právních a ostatních předpisech k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci pro své zaměstnance:

- a) pravidelně, nejméně jednou za rok,
- b) při nástupu do práce,
- c) při změně pracovního zařazení a druhu práce,
- d) při zavedení nové technologie nebo změny výrobních a pracovních prostředků nebo změny technologických anebo pracovních postupů,
- e) v případech, které mají nebo mohou mít podstatný vliv na bezpečnost a ochranu zdraví při práci.

Vstupní školení BOZP a PO, nově přijatých zaměstnanců

Při nástupu do práce musí být zaměstnanec řádně seznámen s právními a ostatními předpisy k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci § 37 odst. 5, ZP.

Rozsah školení BOZP

- 1) Vstupní školení BOZP provádí podle stanovené osnovy. Záznam o provedeném školení s podpisem zaměstnance bude součástí dokumentace BOZP.
- 2) Vstupní školení BOZP na pracovišti provádí vedoucí zaměstnanec příslušného pracoviště.
Při instruktáži se zaměří především na :
 - všeobecné seznámení s organizací pracoviště,
 - seznámení s provozovaným zařízením na pracovišti, s organizačními opatřeními, technologickými postupy a předpisy vztahujícími se k pracovní činnosti školeného zaměstnance,
 - seznámení s traumatologickým plánem, umístěním lékárničky na pracovišti, postupem při úrazu a poskytnutím první pomoci,
 - seznámení s riziky možného ohrožení zdraví zaměstnanců na pracovišti,
 - seznámení s organizací požární ochrany na pracovišti, s rozmístěním hasících přístrojů a hydrantů, s únikovými východy a činnosti zaměstnance při mimořádné události (požár, zadýmení prostoru, apod.).

Vstupní instruktáž se provádí také u zaměstnanců kteří nebyli na pracovištích déle přítomni, a kdy se zásadně změnila pracovní podmínky, dále u zaměstnanců kteří jsou přijati na pracovní brigádu (na dobu určitou) nebo zaškolovací praxi.

Seznámení a proškolení zaměstnanců s novým zařízením, a návody k obsluze

Nové druhy zařízení

Nové druhy zařízení mohou být uvedeny do provozu a používány (provozovány) jen za podmínky, že odpovídají vyhlášce ČÚBP č. 48/1982 Sb., nařízení vlády č. 378/2001 Sb. a dalším platným normám a nařízením.

- a) Provozovatel nového zařízení je od prodávajícího povinen převzít od nových druhů zařízení:
- předepsanou technickou dokumentaci ve smyslu zákona o technických požadavcích na výrobky zákon č. 22/1997 Sb., a zákona o obecné bezpečnosti výrobku č. 102/2001 Sb.,
 - návod k obsluze včetně stanovení lhůt preventivních prohlídek a údržby,
 - osvědčení o jakosti a kompletnosti.
- b) Provozovatel (uživatel) nových druhů zařízení zajistí:
- prokazatelné proškolení a zácvik obsluhy,
 - písemné pověření obsluhy,
 - pokyny pro obsluhu a údržbu stroje nebo návod k obsluze a provozní deník musí být umístěny na určeném místě, aby byly kdykoliv k dispozici obsluze,
 - určí termíny a formy zápisu o provedené údržbě, kontrole a revizi.

Školení řidičů

Pro účely školení a používání služebních vozidel se řidiči rozdělují:

- a) řidiči, u kterých je povinnost zúčastnit se školení uložena zákonem o získávání a zdokonalování odborné způsobilosti k řízení motorových vozidel (zákon č. 247/2000 Sb.) t.j. řidiči, kteří řídí nákladní vozidlo s nejvyšší povolenou hmotností nad 7500 kg nebo jízdní soupravu, kde součet povolených hmotností všech vozidel soupravy převyšuje 7500 kg, toto se nevztahuje na řidiče souprav tažených traktory. Nové osvědčení profesní způsobilosti vydá na základě úspěšně složené zkoušky vystaví příslušný odbor dopravy při MěU, prodloužení platnosti prodloužuje zkušební komisař autoškoly.
- b) řidiči referenti, jsou řidiči firmy, kteří používají při výkonu práce dopravní prostředky firmy nebo používají ke služebním povinnostem soukromá vozidla za úplatu (Zákoník práce § 103 a nařízení vlády č. 168/02 Sb.).

4. Osobní ochranné pracovní prostředky

Způsob poskytování a používání OOPP upravuje směrnice **Poskytování osobních ochranných pracovních prostředků a ochranných nápojů**.

Osobní ochranné pracovní prostředky, mycí, čistící a desinfekční prostředky na základě znečištění kůže a oděvu, poskytne zaměstnavatel zaměstnanci bezplatně podle vlastního seznamu, zpracovaného na základě vyhodnocení rizik a konkrétních podmínek práce.

Poskytování osobních ochranných pracovních prostředků nesmí zaměstnavatel nahrazovat finančním plněním.

Zaměstnanci jsou povinni:

- a) Používat při práci stanovené OOPP.
- b) Před použitím OOPP se přesvědčit o jejich řádném funkčním stavu, vadné OOPP nesmí být použity.
- c) Dbát, aby přidělené OOPP měli v nezávadném stavu a předkládat tyto OOPP ke zkouškám a kontrolám, pokud jsou předepsány.

5. Chronologický postup při zajišťování bezpečnosti stavebních prací.

Tento postup platí přiměřeně i pro malé stavby.

Vedoucí organizace (firma) zajistí pro pracovníky pověřené řízením stavby (vedoucí pracovníky) předpisy pro provádění prací (výtisky z dokumentace BOZP a PO firmy).

Vedoucí organizace (firma) zajistí, aby použitá zařízení, stroje a OOPP měli platnou revizi, zkoušku, kontrolu dle předpisů.

Stavbyvedoucí, mistři prostudují dokumentaci stavby, zda obsahuje požadavky na bezpečnost práce – kapitola Požadavky na dokumentaci stavby z hlediska bezpečnosti práce. Pokud požadavky nejsou splněny, nebo obsahují nejasnosti (např. zabezpečení pracovníků při zvyšování místa práce apod.), požadují dopracování od dodavatele dokumentace.

Pokud v dokumentaci jsou uvedeny požadavky týkající se přímo pracovníků, zajistí jejich seznámení s nimi. Dále viz Povinnosti účastníků výstavby

Stavbyvedoucí, mistři zváží proveditelnost zvláště rizikových prací, (práce ve výškách, hloubení výkopů, stabilita konstrukcí během výstavby, apod.) navrhnu potřebná vybavení, bezpečnostní zařízení a vybavení OOPP.

Pokud se stavby zúčastní více firem, zajistí podmínky podle – kapitoly Spolupráce více firem na stavbě.

Zakreslí, nebo jinak určí plochy pro skladování materiálu, shazování materiálu, vytýčí příjezdové komunikace, komunikace pro pěší pohyb, místa pro otáčení vozidel, atd.

Zajistí zabezpečení staveniště podle – Základní požadavky na staveniště.

Zajistí, aby všichni pracovníci na stavbě měli příslušná školení, kvalifikaci, strojnické průkazy. Provede seznámení pracovníků s touto organizační směrnicí a s ostatní dokumentací prací které budou na stavbě prováděny.

Zajistí příslušné zápisy o předání, kontrolách a prohlídkách a speciálních činnostech pro, které jsou písemné zápisy předepsány do stavebního deníku nebo na předtištěné doklady:

- Předání staveniště
- Předání lešení
- Předání bednění
- Kontrola lešení
- Předání stavebního výtahu
- Kontroly stavebního výtahu
- Kontroly vrátku
- Kontroly žebříků
- Kontroly tlakových nádob stabilních (TNS)
- Povolení ke svařování
- Kontroly svařovacích hadic
- Technologický postup pro práci ve výškách

Pro hloubení výkopů, práce ve výškách zajistí dostatečný počet ochranných prvků (pažení, zábradlí apod.), tak aby práce mohla kontinuálně pokračovat bez porušování předpisů.

Pro požárně nebezpečné práce (svařování, nahřívání živců, apod.) zajistí potřebné technické prostředky PO (hasící přístroje, zástěny), školení a požární hlídku.

Práce u kterých musí být uveden zápis, dle NV č. 591/2006 Sb.

- a) Při přerušení prací z důvodu ohrožení životů nebo zdraví, se provede zápis o provedených opatřeních k ochraně bezpečnosti a zdraví fyzických osob.
- b) Zápis o dokončení montáže a převzetí stavebního vrátku.
- c) Zápis o pravidelné prohlídce ručního vrátku, lana a úvazku.
- d) Zápis o prokazatelném seznámení obsluh strojů a osob provádějící zemní práce, s podzemním vedením, s jejich ochrannými pásmy a podmínkami provádění prací.
- e) Zápis o dokončení a převzetí lešení.
- f) Zápis o předání a převzetí konstrukce bednění a její kontrole se provede písemný záznam.
- g) Zápis o převzetí pracoviště na kterém se bude provádět montáž.
- h) Zápis o provedení prohlídky objektu před zahájením bouracích prací.
- i) Zápis o převzetí montážního pracoviště.

6. Vedení stavebního deníku a záznamů o stavbě

Náležitosti a způsob vedení stavebního deníku a jednoduchého záznamu o stavbě určuje vyhláška č. 499/2006 Sb., o dokumentaci staveb.

Stavební deník

- A. Identifikační údaje
- a) název stavby (nebo její části) podle jejího ohlášení, stavebního povolení, veřejnoprávní smlouvy nebo oznámení stavby ve zkráceném stavebním řízení, datum jejich vydání, popřípadě číslo jednací,
 - b) místo stavby,
 - c) obchodní firma, místo podnikání nebo sídlo účastníků výstavby (není-li účastník výstavby zapsán v obchodním rejstříku jeho jméno a příjmení):
 - zhotovitele (resp. zhotovitelů částí stavby)
 - stavebníka (investora)
 - projektanta
 - poddodavatelů
 - d) jména a příjmení osob zabezpečujících odborné vedení provádění stavby podle § 153 stavebního zákona s rozsahem jejich oprávnění a odpovědnosti,
 - e) jména a příjmení osob, vykonávajících technický dozor stavebníka a autorský dozor (jsou-li tyto dozory zřízeny),
 - f) jména, příjmení a funkce dalších osob, oprávněných k provádění záznamů do stavebního deníku podle § 157 odst. 2 stavebního zákona,
 - g) údaje o projektové a ostatní technické dokumentaci stavby, včetně jejich případných změn,
 - h) seznam nebo odkazy na dokumenty a doklady ke stavbě (smlouvy, povolení, souhlasy, správní rozhodnutí, protokoly o kontrolách, zkouškách, přejímkách apod.),
 - i) změny zhotovitelů stavby nebo odpovědných osob během výstavby.

Osoby, vykonávající vybrané činnosti ve výstavbě podle § 158 stavebního zákona, prokazují oprávnění k výkonu těchto činností otiskem svého razítka a podpisem ve stavebním deníku. Totéž platí při změně těchto osob v průběhu výstavby.

- B. Záznamy ve stavebním deníku
1. Pravidelné denní záznamy obsahují:
 - a) jména a příjmení osob pracujících na staveništi,
 - b) klimatické podmínky (počasí, teploty apod.) na staveništi a jeho stav,
 - c) popis a množství provedených prací a montáží a jejich časový postup,
 - d) dodávky materiálů, výrobků, strojů a zařízení pro stavbu, jejich uskladnění a zabudování,
 - e) nasazení mechanizačních prostředků.
 2. Další záznamy dokumentují údaje o těchto skutečnostech:
 - a) předání a převzetí staveniště (mezi stavebníkem a zhotoviteli),
 - b) zahájení prací, případně termíny a důvody jejich přerušení a obnovení, včetně technologických přestávek,
 - c) nástupy, provádění prací a ukončení činností poddodavatelů,
 - d) seznámení a proškolení pracovníků s podmínkami bezpečnosti prací, požární ochranou, ochranou životního prostředí, dále s technologickými postupy prací a montáží a s možnými riziky při stavebních pracích,
 - e) údaje o opatřeních týkajících se bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, požární ochrany a ochrany životního prostředí,
 - f) zvláštní opatření při bouracích a pracích, pracích ve výškách, za provozu, v ochranných pásmech apod.,
 - g) manipulace se zeminami, stavební sutí a nakládání s odpady,
 - h) geodetická měření,
 - i) montáže a demontáže dočasných stavebních konstrukcí (lešení, pažení, bednění apod.), jejich předání a převzetí,
 - j) provoz a užívání mechanizačních prostředků,
 - k) výsledky kvantitativních a kvalitativních přejímk dodávek pro stavbu (vstupní kontroly),
 - l) opatření k zajištění stavby, zabudovaných nebo skladovaných výrobků a zařízení proti poškození, odcizení apod.,
 - m) provádění a výsledky kontrol všech druhů,
 - n) souhlas se zakrýváním prací (základové spáry, výztuž do betonu, podzemní vedení apod.),
 - o) odůvodnění a schvalování změn materiálů, technického řešení stavby a odchylek od ověřené projektové dokumentace,

- p) skutečnosti důležité pro věcné, časové a finanční plnění smluv (vícepráce, nepředvídatelné vlivy, výskyt překážek na staveništi, výsledky dodatečných technických průzkumů, mimořádné klimatické vlivy, archeologický výzkum, práce za provozu apod.),
 - q) dílčí přejímky ukončených prací,
 - r) provedení a výsledky zkoušek a měření (technická a technologická zařízení, přípojky apod.),
 - s) škody způsobené stavební nebo jinou činností, havárie, nehody, ztráty, úrazy a jiné mimořádné události, včetně přijatých opatření,
 - t) předávání a přejímky díla nebo jeho ucelených částí,
 - u) odstranění vad a nedodělků,
 - v) výsledky kontrolních prohlídek stavby (§ 133 a 134 stavebního zákona),
 - w) výsledky činnosti autorizovaného inspektora,
 - x) zřízení, provozování a odstranění zařízení stavenišť,
 - y) nepředvídané nálezy kulturně cenných předmětů, detailů stavby nebo chráněných částí přírody anebo archeologické nálezy.
- C. Vedení stavebního deníku
1. Stavební deník
 - a) se vede ode dne předání a převzetí staveniště do dne dokončení stavby, popřípadě do odstranění vad a nedodělků zjištěných při kontrolní prohlídce stavby,
 - b) musí být na stavbě přístupný kdykoli v průběhu práce na staveništi všem oprávněným osobám,
 - c) obsahuje originální listy a potřebné množství kopií pro oddělení dalším osobám. Má číslované stránky a nesmí v něm být vynechána volná místa.
 2. Záznamy o postupu prací a jejich souvislostech se zapisují tentýž den, nejpozději následující den, ve kterém se na stavbě pracuje. U technicky jednoduchých staveb se mohou záznamy se souhlasem stavebního úřadu provádět nejdéle za období jednoho pracovního týdne.
 3. V případě, že všechny zúčastněné osoby jsou vlastníky elektronického podpisu, lze stavební deník vést elektronickou formou.

Jednoduchý záznam o stavbě

- A. Obsah
1. Jednoduchý záznam o stavbě obsahuje
 - a) název a místo stavby podle ohlášení stavby stavebnímu úřadu, datum ohlášení, popř. číslo jednací,
 - b) jméno, příjmení a trvalý pobyt stavebníka, obchodní firmu, místo podnikání nebo sídlo projektanta a zhotovitele stavby (zhotovitelů částí stavby); není-li projektant zapsán v obchodním rejstříku jeho jméno a příjmení,
 - c) údaje o ověřené projektové dokumentaci stavby,
 - d) seznam nebo odkazy na dokumenty a doklady ke stavbě (souhlas stavebního úřadu, smlouvy apod.),
 - e) záznamy o průběhu provádění stavebních a stavebně montážních prací a o skutečnostech, ovlivňujících zhotovení díla,
 - f) záznamy o mimořádných událostech během výstavby.
 2. Dále se zaznamenávají činnosti a okolnosti, které mají vliv na
 - a) postup prací a použití materiálů,
 - b) zajištění stability, kvality a provozuschopnosti stavby,
 - c) bezpečnou instalaci a užívání technického vybavení a funkčních dílů stavby,
 - d) revize elektrozařízení, zkoušky a revize plynových zařízení, kouřovodů, komínů apod.,
 - e) podmínky bezpečného provádění stavby a ochrany zdraví při práci,
 - f) plnění ujednání obchodních smluv,
 - g) ochranu veřejných zájmů, životního prostředí apod.,
 - h) dodržení údajů obsažených v ohlášení stavby včetně ověřené projektové dokumentace, případně nutnost drobných odchylek od ní.
- B. Vedení jednoduchého záznamu o stavbě
1. Jednoduchý záznam o stavbě
 - a) se vede od zahájení prací na staveništi do dokončení stavby, popřípadě do odstranění vad a nedodělků zjištěných při kontrolní prohlídce stavby,
 - b) musí být veden v rozsahu a v časových intervalech tak, aby zachycoval reálný průběh výstavby.
 2. Část C. bod 2 této přílohy platí pro vedení jednoduchého záznamu o stavbě obdobně.

7. Základní požadavky na pracoviště

Zaměstnavatel je povinen zajistit, aby pracoviště byla prostorově a konstrukčně uspořádána a vybavena tak, aby pracovní podmínky pro zaměstnance z hlediska bezpečnosti a ochrany zdraví při práci odpovídaly bezpečnostním a hygienickým požadavkům na pracovní prostředí a pracoviště, aby:

- prostory určené pro práci, chodby, schodiště a jiné komunikace měly stanovené rozměry a povrch a byly vybaveny pro činnosti zde vykonávané,
- pracoviště byla osvětlena, pokud možno denním světlem, měla stanovené mikroklimatické podmínky, zejména pokud jde o objem vzduchu, větrání, vlhkost, teplotu a zásobování vodou,
- prostory pro osobní hygienu, převlékání, odkládání osobních věcí, odpočinek a stravování zaměstnanců měly stanovené rozměry, provedení a vybavení,
- únikové cesty, východy a dopravní komunikace k nim včetně přístupových cest byly stále volné,
- v prostorách uvedených v písmenech a) až d) byla zajištěna pravidelná údržba, úklid a čištění,
- pracoviště byla vybavena v rozsahu dohodnutém s příslušným zařízením poskytujícím pracovnílékařskou péči prostředky pro poskytnutí první pomoci a vybavena prostředky pro přivolání zdravotnické záchranné služby.

Požadavky na pracoviště a pracovní prostředí na staveništi

Zaměstnavatel, který provádí jako zhotovitel stavební, montážní, stavebně montážní nebo udržovací práce pro jinou fyzickou nebo právnickou osobu na jejím pracovišti, zajistí v součinnosti s touto osobou vybavení pracoviště pro bezpečný výkon práce. Tyto práce mohou být zahájeny pouze tehdy, pokud je pracoviště náležitě zajištěno a vybaveno.

Zaměstnavatel je povinen dodržovat další požadavky kladené na bezpečnost a ochranu zdraví při práci při přípravě projektu a realizaci stavby, jimiž jsou:

- udržování pořádku a čistoty na staveništi,
- uspořádání staveniště podle příslušné dokumentace,
- umístění pracoviště, jeho dostupnost, stanovení komunikací nebo prostoru pro příchod a pohyb fyzických osob, výrobních a pracovních prostředků a zařízení,
- zajištění požadavků na manipulaci s materiálem,
- předcházení zdravotním rizikům při práci s břemeny,
- provádění kontroly před prvním použitím, během používání, při údržbě a pravidelném provádění kontrol strojů, technických zařízení, přístrojů a nářadí během používání s cílem odstranit nedostatky, které by mohly nepříznivě ovlivnit bezpečnost a ochranu zdraví,
- splnění požadavků na odbornou způsobilost fyzických osob konajících práce na staveništi,
- určení a úprava ploch pro uskladnění, zejména nebezpečných látek, přípravků a materiálů,
- splnění podmínek pro odstraňování a odvoz nebezpečných odpadů,
- uskładňování, manipulace, odstraňování a odvoz odpadu a zbytků materiálů,
- přizpůsobování času potřebného na jednotlivé práce nebo jejich etapy podle skutečného postupu prací,
- předcházení ohrožení života a zdraví fyzických osob, které se s vědomím zaměstnavatele mohou zdržovat na staveništi,
- zajištění spolupráce s jinými osobami,
- předcházení rizikům vzájemného působení činností prováděných na staveništi nebo v jeho těsné blízkosti,
- vedení evidence přítomnosti zaměstnanců a dalších fyzických osob na staveništi, které mu bylo předáno,
- přijetí odpovídajících opatření, pokud budou na staveništi vykonávány práce a činnosti vystavující zaměstnance ohrožení života nebo poškození zdraví.

Požadavky na výrobní a pracovní prostředky a zařízení

Zaměstnavatel je povinen zajistit, aby stroje, technická zařízení, dopravní prostředky a nářadí byly z hlediska bezpečnosti a ochrany zdraví při práci vhodné pro práci, při které budou používány. Stroje, technická zařízení, dopravní prostředky a nářadí musí být:

- vybaveny ochrannými zařízeními, která chrání život a zdraví zaměstnanců
- vybaveny nebo upraveny tak, aby odpovídaly ergonomickým požadavkům a aby zaměstnanci nebyli vystaveni nepříznivým faktorům pracovních podmínek,
- pravidelně a řádně udržovány, kontrolovány a revidovány.

Požadavky na organizaci práce a pracovní postupy

Zaměstnavatel je povinen organizovat práci a stanovit pracovní postupy tak, aby byly dodržovány zásady bezpečného chování na pracovišti a aby zaměstnanci

- nevykonávali činnosti jednotvárné a jednostranně zatěžující organismus. Nelze-li je vyloučit, musí být přerušovány bezpečnostními přestávkami,
- nebyli ohroženi padajícími nebo vymrštěnými předměty nebo materiály,
- byli chráněni proti pádu nebo zřícení,

- d) nebyli ohroženi dopravou na pracovištích,
- e) na pracovišti se zvýšeným rizikem nepracovali osamoceně bez dohledu dalšího zaměstnance, pokud jejich ochranu nezajistí jinak,
- f) nevykonávali ruční manipulaci s břemeny, která může poškodit zdraví, zejména páteř.

Bezpečnostní značky, značení a signály

Na pracovištích, na kterých jsou vykonávány práce, při nichž může dojít k poškození zdraví, je zaměstnavatel povinen umístit bezpečnostní značky a značení a zavést signály, které poskytují informace nebo instrukce týkající se bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, a seznámit s nimi zaměstnance. Bezpečnostní značky, značení a signály mohou být zejména obrazové, zvukové nebo světelné.

8. Povinnosti při zhotovování stavby

Budou-li na staveništi působit současně zaměstnanci více než jednoho zhotovitele stavby, je zadavatel stavby povinen určit potřebný počet koordinátorů bezpečnosti a ochrany zdraví při práci na staveništi (dále jen "koordinátor") s přihlédnutím k rozsahu a složitosti díla a jeho náročnosti na koordinaci ve fázi přípravy a ve fázi jeho realizace. Činnosti koordinátora při přípravě díla a při jeho realizaci mohou být vykonávány toutéž osobou.

Koordinátorem je fyzická nebo právnická osoba určená zadavatelem stavby k provádění stanovených činností při přípravě stavby, popřípadě při realizaci stavby na staveništi.

Koordinátorem může být určena fyzická osoba, která splňuje stanovené předpoklady odborné způsobilosti v hodnocení rizik možného ohrožení života nebo zdraví při práci. Koordinátor nemůže být totožný s osobou, která odborně vede realizaci stavby.

Uřčí-li zadavatel stavby více koordinátorů, kteří působí při přípravě nebo realizaci stavby současně, vymezí pravidla jejich vzájemné spolupráce.

Povinnosti zhotovitele stavby a koordinátora

Zadavatel stavby je povinen předat koordinátorovi veškeré podklady a informace pro jeho činnost, včetně informace o fyzických osobách, které se mohou s jeho vědomím zdržovat na staveništi, poskytovat mu potřebnou součinnost a zavázat všechny zhotovitele stavby, popřípadě jiné osoby k součinnosti s koordinátorem po celou dobu přípravy a realizace stavby.

Koordinátor je povinen zachovávat mlčenlivost o všech informacích a skutečnostech, o nichž se v souvislosti s činností dozvěděl a které nelze sdělovat dalším osobám, nestanoví-li zvláštní právní předpis jinak.

Při přípravě a realizaci staveb:

- a) u nichž nevzniká povinnost doručení oznámení o zahájení prací,
 - b) které provádí stavebník sám pro sebe svépomocí, nebo
 - c) nevyžadujících stavební povolení ani ohlášení podle zvláštního právního předpisu
- se koordinátor neurčuje.

V případech, kdy při realizaci stavby

- a) celková předpokládaná doba trvání prací a činností je delší než 30 pracovních dnů, ve kterých budou vykonávány práce a činnosti a bude na nich pracovat současně více než 20 fyzických osob po dobu delší než 1 pracovní den, nebo
- b) celkový plánovaný objem prací a činností během realizace díla přesáhne 500 pracovních dnů v přepočtu na jednu fyzickou osobu,

je zadavatel stavby povinen doručit oznámení o zahájení prací příloha č. 1, oblastnímu inspektorátu práce příslušnému podle místa staveniště nejpozději do 8 dnů před předáním staveniště zhotoviteli; oznámení může být doručeno v listinné nebo elektronické podobě.

Dojde-li k podstatným změnám údajů obsažených v oznámení, je zadavatel stavby povinen provést bez zbytečného odkladu jeho aktualizaci. Stejnopis oznámení o zahájení prací musí být vyvěšen na viditelném místě u vstupu na staveniště po celou dobu provádění stavby až do ukončení prací a předání stavby stavebníkovi k užívání. Rozsáhlé stavby mohou být označeny jiným vhodným způsobem, například tabulí s uvedením potřebných údajů. Uvedené údaje mohou být součástí štítku nebo tabule umístěvané na staveništi nebo stavbě.

Budou-li na staveništi vykonávány práce a činnosti vystavující fyzickou osobu zvýšenému ohrožení života nebo poškození zdraví uvedené v příloze č. 2, zadavatel stavby zajistí, aby před zahájením prací na staveništi byl zpracován plán bezpečnosti a ochrany zdraví při práci na staveništi (dále jen "plán") podle druhu a velikosti stavby tak, aby plně vyhovoval potřebám zajištění bezpečné a zdraví neohrožující práce. V plánu je nutné uvést potřebná

opatření z hlediska časové potřeby i způsobu provedení; musí být rovněž přizpůsoben skutečnému stavu a podstatným změnám během realizace stavby.

Zhotovitel stavby je povinen

- a) nejpozději do 8 dnů před zahájením prací na staveništi doložit, že informoval koordinátora o rizicích vznikajících při pracovních nebo technologických postupech, které zvolil,
- b) poskytovat koordinátorovi součinnost potřebnou pro plnění jeho úkolů po celou dobu svého zapojení do přípravy a realizace stavby, zejména mu včas předávat informace a podklady potřebné pro zhotovení plánu a jeho změny, brát v úvahu podněty a pokyny koordinátora, zúčastňovat se zpracování plánu, tento plán dodržovat, zúčastňovat se kontrolních dnů a postupovat podle dohodnutých opatření, a to v rozsahu, způsobem a ve lhůtách uvedených v plánu.

Povinnosti fyzických osob

Jiná fyzická osoba, která se osobně podílí na zhotovení stavby a která nezaměstnává zaměstnance (dále jen „jiná osoba“), je povinna poskytnout zhotoviteli stavby a koordinátorovi potřebnou součinnost a postupovat podle pokynů nebo opatření k zajištění bezpečné a zdravé neohrožující práce stanovených zhotovitelem stavby

Jiná osoba

- a) je povinna:
 1. dodržovat právní předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci na staveništi a přihlížet k podnětům koordinátora,
 2. používat potřebné osobní ochranné pracovní prostředky, technická zařízení, přístroje a nářadí,
- b) nesmí vyřazovat, měnit nebo přestavovat svévolně ochranná zařízení strojů, přístrojů a nářadí a tato zařízení musí používat k účelům a za podmínek, pro které jsou určena

9. Zajištění bezpečnosti stavby a stavebních prací z hlediska základních požadavků

1. Zásady bezpečnosti práce a prevence rizik musí být řešeny z hlediska pracovního prostředí a zaměstnanců v projektové dokumentaci staveb.
2. Projektová dokumentace staveb musí obsahovat požadavky na uspořádání staveniště a aby staveniště vyhovovalo obecným požadavkům na výstavbu.
3. Pracovní postup musí stanovit požadavky na provedení stavební práce při dodržení zásad bezpečnosti práce, pokud v typových podkladech nejsou pro stavební práce stanoveny způsoby zajištění bezpečnosti práce, musí být stanoveny v dodavatelské dokumentaci.
4. V dodavatelské dokumentaci musí být rovněž stanovena opatření pro případ ohrožení přírodními živly (záplavy, sesuvy půdy, apod.), dále opatření při stavebních pracích za provozu a při souběhu prací několika dodavatelů a rovněž opatření při postupném odevzdávání staveb a objektů do provozu a užívání.
5. Dodavatelé stavebních prací jsou povinni vybavit pracovníky vhodným nářadím a ostatními pomůckami potřebnými k bezpečnému výkonu práce, potřebnými osobními ochrannými pracovními prostředky a musí je seznámit s dokumentací, návody a pravidly v rozsahu potřebném pro výkon jejich práce.
6. Dodavatelé stavebních prací jsou povinni vybavit pracovníky pověřené řízením a kontrolou nad prováděním stavebních prací právními a ostatními předpisy k zajištění bezpečnosti práce v rozsahu potřebném pro výkon jejich práce.
7. Dodavatel stavebních prací je povinen pracovníky, kteří stavební práce projektují, řídí, provádějí a kontrolují, vyškolit z předpisů k zajištění bezpečnosti práce a technických zařízení, popřípadě prakticky zaučit, a to v rozsahu potřebném pro výkon jejich práce a ověřovat jejich znalosti nejméně jednou za tři roky.
8. Projektová dokumentace musí být dodavatelem stavebních prací podle specifických podmínek doplněna, respektive upřesněna před zahájením stavby konkrétními požadavky a doklady o technologickém či pracovním postupu v rámci výrobní přípravy dodavatele. Souhrn všech úkonů k zabezpečení stavby a postupu jednotlivých prací musí být obsažen v tzv. dodavatelské dokumentaci. Je to souhrn teoretických, organizačních a jiných dokladů a opatření, směřujících k zajištění nejvýhodnějších způsobů provádění stavebních prací nejen z hlediska technické vyspělosti, produktivity a hospodárnosti, ale i z hlediska bezpečnosti práce. Jedná se především o stanovení bezpečného pracovního postupu s návazností a souběhem jednotlivých pracovních operací, používání strojů a zařízení, bezpečnostních pomůcek a prostředků a pomocných konstrukcí, zabezpečení staveniště jak při práci, tak po dobu, kdy se na něm nepracuje, apod.
9. O všech opatřeních vyplývajících z dodavatelské dokumentace musí být pracovníci instruováni v rozsahu, který se jich týká.
10. Pokud se jedná o stavební práce malého rozsahu (drobné stavby, stavební úpravy a udržovací práce) nebo je-li způsob bezpečného provádění prací stanoven technickými normami, typovými podklady, směrnicemi apod.,

postačí, aby opatření k zajištění bezpečnosti práce k jednotlivým činnostem řešil přímo odpovědný pracovník (stavbyvedoucí, mistr).

11. Za vytvoření a dodržování potřebných opatření, k bezpečné práci při plnění úkolu dodavatelským způsobem je zodpovědný dodavatel stavebních prací.

To znamená, že si musí zajistit, aby:

- a) pracovníci měli k výkonu dané práce potřebnou odbornou a zdravotní způsobilost a měli příslušné instrukce k činnostem, které mají provádět;
 - b) k činnosti, kterou mají pracovníci vykonávat, byli vybaveni příslušnými osobními ochrannými pracovními prostředky, jež vyplývá z prováděných prací, popř. rizika pracoviště, dále vhodnými pracovními pomůckami a prostředky (nářadí);
 - c) pracoviště, na kterém se mají práce provádět, bylo předáno a byly splněny požadavky z hlediska jeho zabezpečení (tzn. oplocení, označení, osvětlení, aj.);
 - d) mezi účastníky výstavby (investor, odběratel, jiný dodavatel) byly dohodnuty předem a písemnou formou stvrzeny vzájemné vztahy, závazky, povinnosti a odpovědnost v oblasti bezpečnosti práce na předaném pracovišti, případně při souběhu prací více dodavatelů;
 - e) ostatní dodavatelé a investor byli informováni o rozsahu a způsobu zabezpečení prací, při nichž z dodavatelské činnosti vznikají rizika, případně ohrožení stavby;
12. Pracovníci dodavatele byli seznámeni o způsobu chování a s případným zdrojem nebezpečí na pracovištích, kde se stavební práce odbývají za provozu odběratele;
- a) řídicí pracovníci měli k dispozici bezpečnostní předpisy, jakož i podklady (návod k obsluze, technologické a pracovní postupy apod.), podle nichž jsou řešeny a upřesňovány bezpečné postupy práce;
 - b) k provádění stavební prací byla včas a v potřebném rozsahu zajištěna technická vybavenost nutná k bezpečnému provádění prací dle stanovených technologických postupů.

10. Postavení účastníků výstavby z hlediska BOZP

- 1) Projektant
- 2) Stavebník – investor
- 3) Koordinátor
- 4) Stavbyvedoucí – mistr
- 5) Stavbyvedoucí – pověřená osoba
- 6) Mistr
- 7) Vedoucí pracovní čety – parťák

Mezi základní účastníky výstavby řadíme dodavatele stavebních prací, projektanty, investory, (příp. odběratele, zprostředkovatele stavebních prací) a státní stavební dohled.

Dodavatelé stavebních prací a jejich pracovníci, tzn. osoby, které vedou realizaci staveb, jakož i ti, kteří práce provádějí, jsou povinni v plném rozsahu dodržovat ustanovení bezpečnostních předpisů a za jejich porušování, nedodržování jsou odpovědní. Všechny dotčené osoby jsou povinny spolupracovat s koordinátorem, při přípravě a během realizace stavby na zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

Péče o bezpečnost a ochranu zdraví při práci uložená zaměstnavateli je nedílnou a rovnocennou součástí pracovních povinností vedoucích zaměstnanců na všech stupních řízení v rozsahu pracovních míst, která zastávají.

Základní povinnosti vedoucích zaměstnanců

Vedoucí zaměstnanci jsou povinni:

- a) řídit a kontrolovat práci podřízených zaměstnanců,
- b) co nejlépe organizovat práci,
- c) vytvářet příznivé pracovní podmínky a zajišťovat bezpečnost a ochranu zdraví při práci,
- d) vytvářet podmínky pro zvyšování odborné úrovně zaměstnanců,
- e) zabezpečovat dodržování právních a vnitřních předpisů,
- f) zabezpečovat přijetí opatření k ochraně majetku zaměstnavatele.

Povinnosti účastníků výstavby lze rozdělit takto:

1. Projektant

Projektant odpovídá za správnost, úplnost a proveditelnost zpracované projektové dokumentace. Svojí účastí při realizaci staveb upřesňuje požadavky řešení projektu, průběh provádění stavby a její uvádění do provozu. Při zjištění závad (nedodržení řešení projektu, příslušných právních předpisů, technických norem, apod.), jakož i zpozorované nebezpečí přímo na stavbě, které by mohlo ohrozit zdraví nebo životy osob, musí uvědomit investora a dodavatele stavebních prací (zápisem do stavebního deníku nebo knihy bezpečnosti práce).

2. Stavebník (investor, objednavatel stavby)

Je povinen vykonávat na stavbě odborný dozor a v jeho průběhu zejména sledovat, zda práce jsou prováděny dle schválené dokumentace, smluvních podmínek, technických norem a jiných právních předpisů. Na nedostatky zjištěné v průběhu prací musí neprodleně upozornit zápisem do stavebního deníku. Dále je oprávněn řešit předmětné záležitosti se všemi účastníky výstavby, dát pracovníkům dodavatele pokyn přerušit práci, pokud odpovědný pracovník dodavatele není dosažitelný a je-li bezprostředně ohrožena bezpečnost, život nebo zdraví pracovníků na stavbě nebo hrozí-li vážné hospodářské škody.

3. Koordinátor

Koordinátor pro otázky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci je oprávněná fyzická nebo právnická osoba pověřená stavebníkem (investorem) k vykonávání pracovních povinností v této oblasti, zejména:

- předat zadavateli stavby přehled právních předpisů vztahujících se ke stavbě, informace o rizicích které se mohou při realizaci stavby vyskytnout a další podklady nutné pro zajištění bezpečnosti a ochrany při práci,
- předat projektantovi, zhotoviteli stavby další informace o bezpečnostních a zdravotních rizicích,
- provádět činnosti dle právních předpisů,
- informovat všechny dotčené zhotovitele stavby o bezpečnostních a zdravotních rizicích, které vznikla během postupu prací,
- upozorňovat na nedostatky v uplatňování požadavků na bezpečnost a ochranu zdraví, navrhnout nápravná opatření, a vyžadovat jejich plnění,
- oznámit zadavateli stavby případy, nebyla-li zhotovitelem stavby neprodleně přijata přiměřená opatření ke zjednání nápravy.

Pokyny koordinátora jsou dodavatelé stavebních prací povinni respektovat.

Koordinátor během přípravy stavby

- dává podněty a doporučuje technická řešení nebo organizační opatření, která jsou z hlediska zajištění bezpečného a zdraví neohrožujícího pracovního prostředí a podmínek výkonu práce vhodná pro plánování jednotlivých prací, zejména těch, které se uskutečňují současně nebo v návaznosti; dbá, aby doporučené řešení bylo technicky realizovatelné a v souladu s právními a ostatními předpisy k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a aby bylo, s přihlédnutím k účelu stanovenému zadavatelem stavby, ekonomicky přiměřené,
- poskytuje odborné konzultace a doporučení týkající se požadavků na zajištění bezpečné a zdraví neohrožující práce,
- zabezpečuje, aby plán obsahoval, přiměřeně povaze a rozsahu stavby a místním a provozním podmínkám staveniště, údaje, informace a postupy zpracované v podrobnostech nezbytných pro zajištění bezpečné a zdraví neohrožující práce, a aby byl odsouhlasen a podepsán všemi zhotoviteli, pokud jsou v době zpracování plánu známi,
- zajistí zpracování požadavků na bezpečnost a ochranu zdraví při práci při udržovacích pracích.

Koordinátor během realizace stavby

- koordinuje spolupráci zhotovitelů nebo osob jimi pověřených při přijímání opatření k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci se zřetelem na povahu stavby a na všeobecné zásady prevence rizik a činnosti prováděné na staveništi současně popřípadě v těsné návaznosti, s cílem chránit zdraví fyzických osob, zabráňovat pracovním úrazům a předcházet vzniku nemocí z povolání,
- dává podněty a na vyžádání zhotovitele doporučuje technická řešení nebo opatření k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci pro stanovení pracovních nebo technologických postupů a plánování bezpečného provádění prací, které se s ohledem na věcné a časové vazby při realizaci stavby uskuteční současně nebo na sebe budou bezprostředně navazovat,
- spolupracuje při stanovení času potřebného k bezpečnému provádění jednotlivých prací nebo činností,
- sleduje provádění prací na staveništi se zaměřením na zjišťování, zda jsou dodržovány požadavky na bezpečnost a ochranu zdraví při práci, upozorňuje na zjištěné nedostatky a požaduje bez zbytečného odkladu zjednání nápravy,
- kontroluje zabezpečení obvodu staveniště, včetně vstupu a vjezdu na staveniště s cílem zamezit vstup nepovolaným fyzickým osobám,
- spolupracuje se zástupci zaměstnanců pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a s příslušnými odborovými organizacemi, popřípadě s fyzickou osobou provádějící technický dozor stavebníka,
- zúčastňuje se kontrolní prohlídky stavby, k níž byl přizván stavebním úřadem podle zvláštního právního předpisu,

- h) navrhuje termíny kontrolních dnů k dodržování plánu za účasti zhotovitelů nebo osob jimi pověřených a organizuje jejich konání,
- i) sleduje, zda zhotovitelé dodržují plán a projednává s nimi přijetí opatření a termíny k nápravě zjištěných nedostatků,
- j) provádí zápisy o zjištěných nedostatcích v bezpečnosti a ochraně zdraví při práci na staveništi, na něž prokazatelně upozornil zhotovitele, a dále zapisuje údaje o tom, zda a jakým způsobem byly tyto nedostatky odstraněny.

4. Stavbyvedoucí a mistr

- zajišťuje v souladu s předpisy BOZP potřebná opatření a podmínky, aby pracovníci mohli plnit všechny úkoly, vyplývající z požadavků bezpečnosti práce podle konkrétních podmínek na pracovišti,
- vytváří příznivé pracovní podmínky a zajišťuje bezpečnost a ochranu zdraví při práci,
- zabezpečuje dodržování právních a jiných předpisů týkající se BOZP,
- projednává všechny otázky BOZP s zaměstnanci, kterých se dotýkají.

5. Stavbyvedoucí

- zajišťuje provedení všech předepsaných nebo nezbytných opatření na svěřeném úseku a rychlé odstranění bezpečnostních závad, aby nedocházelo k pracovním úrazům;
- provádí základní školení BOZP a soustavně vede pracovníky k bezpečné a zdravotně nezávadné práci;
- zajišťuje aby všichni pracovníci úseku absolvovali školení BOZP a měli předepsanou způsobilost k vykonávání svěřené práce;
- dbá, aby mistři byli seznámeni s předpisy BOZP a znali správné technologie a pracovní postupy, informuje o změnách, o nových předpisech a předává jim potřebné podklady;
- ukládá mistrům podle situace na pracovišti a povahy prováděných prací příkazy pro zajištění BOZP;
- zajišťuje, aby mistři každého nového pracovníka před započítím práce seznámili s pracovištěm a jeho riziky z hlediska BOZP;
- při neobvyklých nebo rizikových pracích upřesňuje bezpečnostní opatření a stanovuje osobu pověřenou přímým dozorem nad prováděním takových prací.

6. Mistr

- soustavně vede všechny pracovníky svého úseku k bezpečné práci; před započítím práce provede prohlídku pracoviště a požaduje splnění podmínek BOZP;
- podle stanovených technologických postupů práce určuje podrobnosti provedení úkolů a dozírá na jeho provádění;
- vydává přesné pokyny vedoucím jednotlivých pracovních čtí svého úseku, aby v době, kdy není na pracovišti přítomen, byla zajištěna BOZP pracovníků, a kontroluje dodržování pokynů.

7. Vedoucí pracovní čety

- po dobu nepřítomnosti vedoucího pracovníka, se stává odpovědným pracovníkem pověřeným řízením práce na svěřeném úseku s pravomocí samostatně rozhodovat;
- zajišťuje při provádění prací, které bezprostředně řídí, dodržování bezpečnostních předpisů, pravidel, pokynů, příkazů a zákazů;
- řídí se pokyny, které mu pro práce stanovil příslušný mistr nebo vedoucí.

8. Pracovníci

Pracovníci při provádění stavebních prací jsou povinni:

- dodržovat technologické nebo pracovní postupy, návody, pravidla a pokyny,
- obsluhovat stroje a zařízení a používat nářadí a pomůcky, které jim byly pro jejich práci určeny;
- neměnit bez souhlasu odpovědného pracovníka nic na provozních, bezpečnostních a požárních zařízeních,
- dodržovat bezpečnostní označení, výstražné signály a upozornění a pokyny pracovníků pověřených střežením ohroženého prostoru,
- provádět práci na určeném pracovišti, ze kterého se nesmí vzdálit bez souhlasu odpovědného pracovníka, kromě naléhavých důvodů (nevolnost, náhlé onemocnění, úraz apod.) a odchod jsou povinni ohlásit odpovědnému pracovníkovi.

11. Spolupráce více firem na stavbě

Zaměstnavatelé jsou při souběhu prací na jednom staveništi povinni vzájemně se písemně informovat o rizicích a přijatých opatřeních k ochraně před jejich působením, která se týkají výkonu práce. Na základě písemné dohody

zúčastněných zaměstnavatelů se určí osoba odpovědná koordinací prováděných opatřeních k ochraně bezpečnosti a zdraví zaměstnanců a postupy k jejich zajištění. Vzájemné vztahy, závazky a povinnosti v oblasti bezpečnosti práce musí být mezi účastníky výstavby (zaměstnavateli) v písemné formě. Bezpečnost a ochranu zdraví jsou zaměstnavatelé povinni zajistit pro všechny zaměstnance na pracovišti.

Při stavebních pracích za provozu je provozovatel povinen seznámit pracovníky dodavatele se zásadami bezpečného chování na daném pracovišti a s možnými nebezpečnými místy, zdroji ohrožení a mezními hodnotami používaných zařízení (nosnost, apod.). Obdobně je povinen dodavatel stavebních prací seznámit určené pracovníky provozovatele s riziky stavební činnosti.

Každý ze zaměstnavatelů je povinen

- a) zajistit, aby činnosti a práce jeho zaměstnanců byly organizovány, koordinovány a prováděny tak, aby současně byli chráněni také zaměstnanci dalšího zaměstnavatele,
- b) dostatečně a bez zbytečného odkladu informoval odborovou organizaci nebo zástupce zaměstnanců pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, a nepůsobí-li u něj, a nepůsobí-li u něj, přímo své zaměstnance o rizicích a přijatých opatřeních, které získal od jiných zaměstnavatelů.

12. Požadavky na dokumentaci stavby z hlediska bezpečnosti práce

Dodavatel stavebních prací musí v rámci dodavatelské dokumentace vytvořit podmínky k zajištění bezpečnosti práce.

Součástí dodavatelské dokumentace je technologický nebo pracovní postup, který musí být po dobu stavebních prací k dispozici na stavbě.

Technologický postup musí stanovit:

- a) návaznost a souběh jednotlivých pracovních operací,
- b) pracovní postup pro danou pracovní činnost,
- c) použití strojů a zařízení a speciálních pracovních prostředků, pomůcek apod.,
- d) druhy a typy pomocných stavebních konstrukcí (lešení, podpěrných konstrukcí, plošin apod.),
- e) způsoby dopravy (svislé i vodorovné) materiálu včetně komunikací a skladovacích ploch,
- f) technické a organizační opatření k zajištění bezpečnosti pracovníků, pracoviště a okolí,
- g) opatření k zajištění staveniště (pracoviště) po dobu, kdy se na něm nepracuje,
- h) opatření při pracích za mimořádných podmínek.

Pracovní postup musí stanovit požadavky na provedení stavební práce při dodržení zásad bezpečnosti práce.

Pokud v typových podkladech nejsou pro stavební práce stanoveny způsoby zajištění bezpečnosti práce, musí být stanoveny v dodavatelské dokumentaci.

V dodavatelské dokumentaci musí být rovněž stanovena opatření pro případ ohrožení přírodními živly (záplavy, sesuvy půdy apod.), dále opatření při stavebních pracích za provozu a při souběhu prací několika dodavatelů a rovněž opatření při postupném odevzdávání staveb a objektů do provozu a užívání.

Dodavatelská dokumentace nemusí obsahovat opatření na zajištění bezpečnosti práce v rozsahu podle odstavců 1 až 4, pokud se jedná o stavební práce malého rozsahu (drobné a jednoduché stavby, jednoduché stavební úpravy a udržovací práce) nebo jde-li o stavební práce, jejichž bezpečné provádění je upraveno technickými normami.

Odpovědný pracovník určí v těchto případech nezbytná opatření k zajištění bezpečnosti práce před započítím jednotlivých prací (skládky, rozmístění a použití strojů, zařízení, pracovní postupy apod.) a učiní o tom záznam ve stavebním deníku.

Pracovníci musí být seznámeni s dodavatelskou dokumentací v rozsahu, který se jich týká.

13. Požadavky na staveniště

1. Požadavky na zajištění staveniště

- I) Stavby, pracoviště a zařízení staveniště musí být zabezpečeno před vstupem nepovolaných osob:
 - a) staveniště v zastavěném území musí být souvisle oploceno do výšky nejméně 1,8 m,
 - b) u liniových nebo krátkodobých pracích se ohrazení provede zábradlím o min. výšce 1,1 m s jedno mezilehlou střední tyčí,
 - c) nepoužívané otvory, prohlubně, jámy musí být zakryty nebo ohrazeny.
- II) Na všech vstupech a přístupových komunikacích musí být umístěna bezpečnostní značka se zákazem vstupu nepovolaným fyzickým osobám.

- III) Na všech vjezdech a přístupových komunikacích musí být umístěna bezpečnostní značka se zákazem vjezdu nepovolaným fyzickým osobám.
- IV) Před zahájením prací v ochranných pásmech vedení musí zhotovitel odpovídajícím opatření ke splnění podmínek stanovených provozovateli těchto vedení a během provádění prací je dodržuje.

2. Zařízení pro rozvod energie

- I) Rozvody energie, existující před zřízením staveniště, musí být identifikovány, zkontrolovány a viditelně označeny.
- II) Hlavní vypínač el. zařízení musí být umístěn tak, aby byl snadno přístupný, musí být označen a zabezpečen proti neoprávněné manipulaci. S jeho umístěním musí být seznámeni všichni pracovníci. Pokud se na staveništi nepracuje, musí být všechna el. zařízení odpojena a zabezpečena proti nepovolané manipulaci.

3. Požadavky na venkovní pracoviště na staveništi

- I) Pohyblivá nebo pevná pracoviště nacházející ve výšce nebo hloubce musí být pevná a stabilní s ohledem na:
 - a) počet osob, která se na nich současně zdržují,
 - b) maximální zatížení,
 - c) povětrnostní vlivy, kterým by mohla být vystavena.
- II) Konstrukce musí být pravidelně prohlížena, vždy však po změně polohy a po mimořádných událostech, kontroly provádí pouze proškolení pracovníci (lešenáři).
- III) Zhotovitel přerušuje práce, jakmile by její další pokračování vedlo k ohrožení životů nebo zdraví zaměstnanců, na staveništi nebo v jeho okolí.
- IV) Při přerušení prací zajistí zhotovitel provedení nezbytných opatření k ochraně bezpečnosti a zdraví osob a vyhotoví zápis o provedených opatřeních.

14. Bližší minimální požadavky na bezpečnost a ochranu zdraví při provozu a používání strojů a náradí na staveništi

1. Obecné požadavky na obsluhu strojů

- I) Před použitím strojů je nutné obsluhu seznámit s místními provozními a pracovními podmínkami. A to zejména s únosností půdy, přejezdů a mostů, uložení podzemních vedení, popřípadě jiných vedení a překážek.
- II) Zaměstnanci jsou při provozu strojů povinni dodržovat prostor ohrožený činností stroje, prostor je vymezen maximálním dosahem jeho pracovního zařízení zvětšeným o 2 m.
- III) Dohled na strojem při práci na pozemních komunikacích se zajišťuje dostatečným počtem osob, které při této činnosti užívají výstražnou vestu s vysokou viditelností.

2. Míchačky

- I) Před uvedením do provozu musí být řádně ustavena a zajištěna ve vodorovné poloze.
- II) Je zakázáno zasahovat lopatou do rotujícího bubnu.
- III) Buben nesmí být čištěn za chodu.

3. Mechanické lopaty

- I) Povrch terénu kde jsou sypké hmoty přhrnovány mechanickou lopatou, musí být upraven tak aby nedošlo k zachycení lopaty o nerovnosti, překážky.
- II) Spojení tažného lana s navijákem musí být zajištěn pojistkou proti přetížení a min dvěma lanovými spojkami.
- III) Obsluha přenáší prázdnou lopatu do záběru jen jejím tažením, zakázáno je tlačení nebo přenášením před sebou.
- IV) Zákaz pohybu osoby mezi lopatou a tažným zařízením, na laně se nesmí vyskytovat uzly a smyčky.

4. Stavební elektrické vrátky

- I) Stanoviště obsluhy musí být umístěno tak aby nebylo ohroženo břemenem nebo nosným lanem.
- II) Ze stanoviště obsluhy musí být vidět na všechna nakládací a vykládací místa.
- III) Vrátek musí být umístěn v bezpečné vzdálenosti od svislé dráhy přepravovaného břemene a musí být řádně ukotven.
- IV) Kladka je nutné umístit tak, aby její osa byla kolmá na směr navíjení lana.
- V) Vrátek nelze uvést do provozu pokud nebyl po dokončení montáže, předán a zhotovitelem převzat do provozu a o tomto předání nebyl uveden zápis.

- VI) Před uvedením do chodu, se obsluha přesvědčí, zda se nikdo nezdržuje v prostoru ohroženém pádem břemene.
- VII) Při provozu vrátku není dovoleno:
 - a) zatěžovat vrátek nad jeho nosnost,
 - b) přepravovat břemena, která svými rozměry ohrožují okolí,
 - c) zdvíhat břemena šikmým tahem,
 - d) opustit stanoviště obsluhy vrátku, je-li břemeno zavěšeno na háku,
 - e) zavěšovat břemena na špičku háku,
 - f) zdržovat se pod zavěšeným břemenem,
 - g) pokračovat v práci s vrátkem, utvoří-li se na laně smyčka nebo uzel, nebo dojde vysmeknutí lana z kladky,
 - h) dopravovat břemena, hrozí-li nebezpečí poškození nosného lana nebo vázacích prostředků,
 - i) způsobovat rázy při spouštění nebo tahu břemene,
 - j) zdvíhat břemena zasypaná, přimrzlá nebo přilnutá,
 - k) provádět změny na brzdách,
- IV) V určených intervalech provede obsluha prohlídku vrátku, lana a úvazku.

5. Jednoduché kladky pro ručení zvedání břemene

- I) Nosné textilní lano musí mít průměr nejméně 10 mm.
- II) Poškozené lano je zakázáno používat.

6. Stavební výtahy

- I) Stavební plošinové výtahy musí být v průběhu provozu ve stanovených intervalech kontrolovány s cílem zajistit jejich bezpečný provoz.

7. Společná ustanovení o zabezpečení strojů při přerušení a ukončení práce

- I) Proti samovolnému pohybu musí být stroj po ukončení práce zajištěn, např. zakládacími klíny, pracovním zařízením spuštěním na zem, zařazením rychlostního stupně a zabrzděním parkovacích brzd.
- II) Při přerušení a po skončení práce musí být proti samovolnému pohybu zajištěno i pracovní zařízení.
- III) Obsluha musí po opuštění stroje učinit opatření aby bylo zabráněno neoprávněnému použití jinou osobou, jako jsou uzamknutí kabiny a vyjmutí klíče ze spínací skříňky nebo uzamknutí ovládání stroje.

8. Přeprava strojů

- I) Přeprava, nakládání, skladování, zajištění a upevňování stroje nebo jeho pracovního zařízení se provádí podle pokynů a postupů v návodu výrobce.
- II) Při přepravě stroje na ložné ploše dopravního prostředku se v kabině přepravovaného stroje, na stroji ani na ložné ploše se nesmí zdržovat osoby.
- III) Veškerá pracovní zařízení při přepravě stroje musí být zajištěno proti pohybu.
- IV) Při nakládání musí být dopravní prostředek bezpečně zabrzděn a zajištěn proti pohybu.
- V) Všechny osoby se nesmí pohybovat v blízkosti nakládání stroje.
- VI) Osoba navádějící stroj na dopravní prostředek, stojí vždy mimo stroj i mimo dopravní prostředek ale v zorném poli obsluhy stroje.

15. Požadavky na organizaci práce a pracovní postupy

Skladování a manipulace s materiálem

- I) Materiál musí být skladován přednostně v takové poloze ve které budou do stavby zabudovány.
- II) Materiál musí být uložen taky aby byla zajištěna jeho stabilita.
- III) Sypké hmoty se mohou skladovat do jakékoliv výšky, ale tak aby výška nepřesahovala 9/10 max. dosahu použitého nakládacího stroje.
- IV) Při ručním ukládání a odebírání smějí být sypké hmoty navršeny do výšky nejvýše 2 m. Při ručním odběru nesmí vznikat převisy vyšší jak 1,5 m.
- V) Sypké hmoty se ručně skladují do max. výšky 1,5 m a při mechanizovaném skladování, jsou-li na paletách, do výšky max. 3 m.
- VI) Plechovky a jiné oblé předměty smějí být ručně skládány max. do výšky 2 m.
- VII) Prvky a dílce pravidelných tvarů se při mechanizovaném skladování ukládají do max. výšky 4 m.

16. Betonářské práce

Bednění

- I) Bednění musí být těsné, únosné a prostorově tuhé.
- II) Podpěrné konstrukce musí být navrženy a montovány tak, aby bylo možno při odbedňování postupně odstraňovat a uvolňovat bez nebezpečí.
- III) Před zahájením betonářských prací musí být provedena kontrola bednění, podpěr. O kontrole se proveden písemný zápis.
- IV) Při odbedňovacích pracích lez použít žebřík pouze do výšky 3 m, za předpokladu že stabilita žebříku nezávisí na demontovaných částech bednění.

17. Lepení krytin na podlahy, stěny, stropy a jiné konstrukce

- I) Za splnění požadavků bezpečnosti práce se považuje dodržování stanoveného technologického postupu a návodu k použití,
- II) Při použití lepidel které uvolňují hořlavé páry se musí splnit:
 - a. vymezit pracoviště včetně ohroženého prostoru,
 - b. zamezit vstupu nepovolaných osob,
 - c. zajištění intenzivního větrání,
 - d. zákaz manipulace s otevřeným ohněm, kouření, svařování a topení v lokálních topidlech.

18. Práce s azbestem

Zaměstnavatel je povinen 30 před zahájením prací s azbestem, ohlásit tyto práce orgánu ochrany veřejného zdraví. Při pracích s azbestem je nutné provádět opatření k omezení zdravotních rizik. Tyto opatření musí zaměstnavatel předem projednat s orgány ochrany veřejného zdraví.

Povinnost ohlásit práce s expozicí azbestu zaměstnavatel nemá, jde-li o práci s ojedinělou a krátkodobou expozicí azbestu.

Za práce s ojedinělou a krátkodobou expozicí azbestu se považují:

- a) související s údržbou na sebe nenavazující a krátkodobé, při nichž se pracuje pouze s nedrolivými materiály,
- b) spojené s odstraňováním nerozrušených a nedrolivých materiálů, v nichž je azbest pevně zakotven v pojiivu, nebo
- c) při zapouzdřování materiálů obsahujících azbest nebo jejich potahování ochrannými prostředky proti uvolňování azbestu.

Při těchto pracích nesmí být překračovány stanovené expoziční limity.

19. Stroje a zařízení

Stroje se smí používat jen k činnostem, ke kterým byly konstrukčně uzpůsobeny, a pokud jsou svým provedením a technickým stavem způsobilé k bezpečnému provozu. Každý stroj musí splňovat požadavky k bezpečné práci.

Stroje musí mít k dispozici:

- pokyny pro obsluhu a údržbu stroje, v nichž musí být stanoveny povinnosti obsluhy před zahájením, v průběhu a po skončení provozu, způsob a rozsah prováděné údržby, apod.; pokyny pro obsluhu a údržbu se nemusí zpracovávat, pokud je od výrobce k dispozici návod k obsluze a údržbě, který uvedené požadavky k zajištění bezpečnosti práce a provozu stroje řeší,
- návod a značení na stroji v českém jazyce, a to i v případě, že výrobce je zahraniční,
- provozní deník k uvádění všech nutných údajů o denním provozu a revizní knihou, respektive pasportem, obsahujícím základní technické parametry o strojích, údaje o zkouškách, druhích oprav, apod.
- provozuschopné funkční zařízení pro signalizaci či dorozumívání (zvuková, světelná),
- bezpečnostní sdělení, nápisy, tabulky, značky zajišťující trvalou informovanost obsluhy pro bezpečné úkony při provozu stroje,
- ochranná zařízení z krytů a zábran v místech, kde může dojít k ohrožení pracovníků (místa tlačná, střížná, rotující, nahodilá spuštění);
- bezpečný přístup ke stanovišti obsluhy, jakož i vlastním prostorem vymezeným k obsluze stroje.

Jsou-li splněny technické a dokumentační požadavky, může být stroj uveden do provozu za předpokladu, že obsluha stroje má příslušnou odbornou způsobilost.

Obsluha je povinna před zahájením práce prohlédnout stroj a překontrolovat funkčnost všech ovládacích, sdělovacích a bezpečnostních zařízení. Zjistí-li závadu, stroj nesmí být uveden do provozu dříve, než je závada odstraněna.

Provoz, opravy a údržba strojů

Při provozu stroje musí být zajištěna jeho stabilita. Pokud je stroj vybaven signalizačním zařízením, musí být každé uvedení stroje do chodu oznámeno zvukovým, případně světelným výstražným znamením.

Práce strojů za provozu na veřejných komunikacích musí být zajištěna stálým dozorem, určeným pracovníkem.

Údržba, opravy a čištění se musí provádět v souladu s dokumentací stroje a podmínkami, které stanoví výrobce.

Nejsou-li tyto podmínky stanoveny, platí zákaz oprav, čištění a mazání stroje za chodu. Při přerušení nebo ukončení provozu musí být stroje zajištěny tak, aby nemohly být zdrojem ohrožení nebo neoprávněného použití.

Příloha č. 1

Náležitosti oznámení o zahájení prací

1. Datum odeslání oznámení.
2. Název (jméno a příjmení, případně identifikační číslo, sídlo) adresa místa bydliště, případně místo podnikání zadavatele stavby (stavebníka).
3. Přesná adresa, popřípadě popis umístění staveniště.
4. Druh stavby, její stručný popis včetně uvedení prací a činností podle přílohy č. 2, pokud mají být na stavbě prováděny.
5. Název (jméno a příjmení, případně identifikační číslo a sídlo) adresa místa bydliště, případně místo podnikání zhotovitele stavby a fyzické osoby zabezpečující odborné vedení provádění stavby, popřípadě vykonávající stavební dozor.
6. Jméno a příjmení (název, případně identifikační číslo a sídlo) adresa místa bydliště, případně místo podnikání koordinátora při realizaci stavby.
7. datum předání staveniště zhotoviteli a datum plánovaného ukončení prací.
8. Odhadovaný maximální počet fyzických osob na staveništi.
9. Plánovaný počet zhotovitelů na staveništi.
10. identifikační údaje o zhotovitelích staveništi.
11. Jméno, příjmení a podpis zadavatele stavby, popřípadě fyzické osoby oprávněné jednat jeho jménem.

Příloha č. 2

Práce a činnosti vystavující fyzickou osobu zvýšenému ohrožení života nebo poškození zdraví, při jejichž provádění vzniká povinnost zpracovat plán

1. Práce vystavující zaměstnance riziku poškození zdraví nebo smrti sesuvem uvolněné zeminy ve výkopu o hloubce větší než 5 m.
2. Práce související s používáním nebezpečných vysoce toxických chemických látek a přípravků nebo při výskytu biologických činitelů podle zvláštních právních předpisů.
3. Práce se zdroji ionizujícího záření pokud se na ně nevztahují zvláštní právní předpisy.
4. Práce nad vodou nebo v její těsné blízkosti spojené s bezprostředním nebezpečím utonutí.
5. Práce, při kterých hrozí pád z výšky nebo do volné hloubky více než 10 m.
6. Práce vykonávané v ochranných pásmech energetických vedení popřípadě zařízení technického vybavení.
7. Studnářské práce, zemní práce prováděné protlačení nebo mikrotunelováním z podzemního díla, práce při stavbě tunelů, pokud nepodléhají doзору orgánů státní báňské správy.
8. Potápěčské práce.
9. Práce prováděné ve zvýšeném tlaku vzduchu (v kesonu).
10. Práce s použitím výbušnin podle zvláštních právních předpisů.
11. Práce spojené s montáží a demontáží těžkých konstrukčních stavebních dílů kovových, betonových a dřevěných určených pro trvalé zabudování do stavby.